

Ingestuurde vragen en antwoorden werkbezoek

23-03-2023

Inleiding

Beste lezer,

Op donderdag 23 maart 2023 vond het werkbezoek van de minister voor Rechtsbescherming aan INEA plaats. Voorafgaand aan dit evenement zijn er vragen ingestuurd. Een aantal van deze vragen zijn tijdens het bezoek mondeling beantwoord door de minister voor Rechtsbescherming, Franc Weerwind, en door de manager van INEA, James Timmermans. Het werkbezoek en de behandelde vragen en antwoorden zijn nogmaals terug te kijken, via [YouTube](#).

Niet alle ingestuurde vragen zijn tijdens het werkbezoek aan bod gekomen. In dit document vindt u de vragen die niet beantwoord zijn, waarbij er eenmalig een antwoord geformuleerd is door INEA of het ministerie van Justie en Veiligheid. Dit document stellen wij openbaar beschikbaar voor alle geïnteresseerden. Het eerste deel van de vragen is beantwoord door INEA en het tweede deel van de vragen is beantwoord door het ministerie van Justitie & Veiligheid. Enkele vragen zijn anders geformuleerd of samengevoegd vanwege overlap. Bij enkele antwoorden is extra achtergrond informatie toegevoegd.

Heeft u naar aanleiding van de antwoorden ondersteuning nodig of een vraag, neem dan contact op met het loket via de volgende contactgegevens:

Mail: info@inea.nl

Telefoon: 085 483 23 23

INEA

Inhoud

Inleiding	1
Vragen INEA	3
Individuele financiële vergoedingen.....	3
Kwaliteit en verantwoordelijkheid	5
Ondersteuning en deskundigheid	7
Zoektochten	9
Beeldvorming en erkenning	11
Vragen ministerie.....	13
Afsluiting	16

Vragen INEA

Individuele financiële vergoedingen

Vragen:

- 1. Op welke manier kunnen geadopteerden of belangenorganisaties aanspraak maken op (individuele) financiële middelen die beschikbaar worden gesteld door het ministerie (voor bijvoorbeeld het maken van een rootsreis)?**
- 2. Hoe kan een geadopteerde aanspraak doen op een rootsreis bij INEA?**
- 3. Hoe kan een geadopteerde aanspraak doen op een DNA test?**
- 4. Kan een geadopteerde aanspraak maken op een talencursus, ook bijvoorbeeld wanneer een geadopteerde geen rootsreis wil maken?**

Antwoorden:

Het ministerie heeft besloten om geen individuele kosten van geadopteerden te vergoeden. Het is dus niet mogelijk om kosten voor een DNA-kit of een rootsreis vergoed te krijgen door het ministerie. INEA kan wel ondersteuning bieden bij het maken van een rootsreis. Zo biedt INEA via de website en het loket informatie aan over zoektochten in het algemeen én in specifieke landen van herkomst. Daarbij biedt INEA begeleiding gedurende het hele traject bij zoektochten, voor wie dat wenst (meer informatie hierover vindt u bij 'Zoektochten'). Talencursussen worden incidenteel aangeboden door belangenorganisaties. INEA kan u informeren over de verschillende belangenorganisaties en hun activiteiten. In de toekomst beoogt INEA, in samenwerking met de belangenorganisaties, taalcurssussen in groepsverband te organiseren. Houd hiervoor de nieuwbrief in de gaten. De financiële middelen waar geadopteerden of belangenorganisaties wel aanspraak op kunnen maken heten subsidies. Deze subsidies zijn enerzijds bedoeld voor het versterken van een belangenorganisatie en anderzijds voor het organiseren van activiteiten die bijdragen aan het ondersteunen van zoektochten.

Achtergrondinformatie

Aanleiding voor het plan om een expertisecentrum (kortweg: INEA) op te richten is het rapport van de commissie-Joustra uit 2020 over misstanden in de periode 1976-1998 bij adoptie van kinderen uit het buitenland ('interlandelijk geadopteerden'). Vanwege structurele misstanden adviseerde de commissie onder andere om een expertisecentrum op te richten om hulp bij zoektochten van geadopteerden naar hun geboorteouders te verbeteren. Er is vanuit het ministerie bewust besloten om geadopteerden geen individuele tegemoetkoming uit te keren. Er is besloten om een centrum op te zetten (INEA), waarvanuit alle geadopteerden centraal geholpen kunnen worden. De medewerkers van INEA hebben geen rol gespeeld bij het maken van deze beslissing.

Individuele of belangenorganisaties kunnen aanspraak maken op de financiële middelen die de overheid beschikbaar heeft gesteld. Dit geld dat u kunt ontvangen heet een subsidie. De subsidie wordt niet betaald door INEA, maar door het ministerie. Het ministerie heeft dat zo besloten en heeft de betreffende subsidieregeling opgesteld ([link](#)). De subsidie is in het leven geroepen voor twee doelen. Ten eerste voor het versterken van een belangenorganisatie. Hiermee kan een belangenorganisatie zich in de basis steviger neerzetten. Bijvoorbeeld door activiteiten te ontplooiën die toezien op het scholen van medewerkers, bestuursleden of vrijwilligers, het vergroten van de bekendheid van de organisatie, dan wel als een tegemoetkoming in vaste lasten. Er is per jaar € 10.000,- beschikbaar per belangenorganisatie als subsidie voor de hierboven genoemde activiteiten. Het tweede doel ziet op het uitvoeren van projecten die het ondersteuningsaanbod aan interlandelijk geadopteerden versterken. Een belangrijk doel van deze subsidie is het duurzaam verbeteren van de ondersteuning bij zoektochten, maar ook het versterken van activiteiten of diensten op individueel niveau. Met deze subsidie kunnen geen individuele kosten voor zoektochten worden vergoed. Wel is het mogelijk om aan een groep interlandelijk geadopteerden dan wel bij een rootsreis met meerdere interlandelijk geadopteerden ondersteuning te bieden waar de hele groep mee is geholpen. Gedacht kan worden aan de inzet van een tolk of een veldwerker of gids die tijdens een reis helpt bij het zoeken naar de familie van de deelnemers van de groepsreis. Ook kan worden gedacht aan sociaal-maatschappelijke begeleiding, de huur van een bus voor de groep, of andere 'generieke' kosten waar meerdere geadopteerden baat bij zullen hebben. Per project kan per aanvraagstijdvak per belangenorganisatie maximaal € 25.000,- worden aangevraagd. Heeft u vragen over het indienen van een subsidieaanvraag of wilt u hierbij ondersteund worden? Neem dan contact op met INEA.

Wilt u meer informatie lezen over de subsidieregeling? Kijk dan [hier](#)

Wilt u meer informatie lezen over het besluit van de Tweede Kamer om geen individuele financiële tegemoetkoming uit te keren? Kijk dan [hier](#) (pagina 8-9)

Kwaliteit en verantwoordelijkheid

Vragen:

- 1. Op welke wijze worden de rechten en belangen van interlandelijk geadopteerden gewaarborgd, zowel binnen als buiten de organisatie van het EC?**
- 2. Bij de opbouw van het Expertisecentrum zal nog lange tijd extra ondersteuning door het ministerie van nut zijn. Zijn daar afspraken over?**
- 3. Hoe verhoudt de oprichting van het EC zich tot het opnieuw toelaten van buitenlandse adopties?**

Antwoorden:

De totstandkoming en inrichting van INEA is een lang proces geweest, aangestuurd door het ministerie, waarbij zo veel mogelijk belanghebbenden, belangenorganisaties en specialisten hebben meegedacht. De rechten en belangen van geadopteerden worden gewaarborgd door hen zo veel mogelijk bij het proces te betrekken, te luisteren naar de wensen en behoeften van de doelgroep en hen zo goed mogelijk te ondersteunen bij hulpvragen. INEA is dé centrale plek waar alle interlandelijk geadopteerden terecht kunnen voor ondersteuning bij vragen over interlandelijke adoptie en afkomst, met bijzondere aandacht voor diegenen die rondom hun adoptie problemen ervaren. Het ministerie zal in ieder geval de komende 10 jaar betrokken blijven. Er is 36 miljoen euro beschikbaar gesteld, waarvan 6 miljoen is gereserveerd voor de subsidieregeling van het ministerie zelf. INEA heeft geen actieve rol in het opnieuw toelaten of faciliteren van buitenlandse adopties.

Achtergrondinformatie

INEA is er voor álle interlandelijk geadopteerden, met bijzondere aandacht voor diegenen die rondom hun adoptie problemen ervaren, bijvoorbeeld bij het vinden van hun biologische familie. Ook adoptieouders en familie (of waar relevant professionals) kunnen bij het centrum terecht. Waar mogelijk kan het expertisecentrum ook geboorteouders ondersteunen die op zoek zijn naar hun kind.

Iedere geadopteerde met een vraag wordt door INEA naar beste vermogen geholpen. Om diensten van hoge kwaliteit te kunnen leveren, is een gedegen kennisbasis noodzakelijk. Zowel het centrum zelf als ook de andere partijen die interlandelijk geadopteerden ondersteunen, zullen daarvan profiteren. De geadopteerde kan rekenen op een professionele, open en accepterende houding aan het loket. Daarbij is er ook aandacht voor de culturele achtergrond. Vraagstukken rond afstamming en identiteit kunnen emotioneel ingrijpend zijn, zeker als sprake is geweest van misstanden rondom de adoptie, maar dat verschilt per persoon. Niet (ver)oordelen en goed luisteren zijn kernwaarden. De intake en verkenning van de vraag zijn essentieel, zodat deze op maat kan worden beantwoord en waar nodig naar de juiste organisatie of professional kan worden doorverwezen. Doorvragen is wezenlijk, zo moet duidelijk worden of en in hoeverre er sprake is van adoptieproblematiek. Er kunnen immers ook andere factoren spelen. Tevens moet een duidelijk

onderscheid worden gemaakt tussen de problematiek die geadopteerden kunnen ervaren rond geadopteerd zijn enerzijds en afgestaan zijn anderzijds. Het zoveel mogelijk borgen van kwaliteit is daarbij belangrijk en een stevige kennisbasis draagt daaraan bij. Wetenschappelijk onderzoek zorgt ervoor dat de kennisbasis betrouwbaar, objectief en up-to-date is. Voor de dienstverlening is relevant dat deze verbonden is met kennis vanuit de praktijk van professionals die met geadopteerden werken en met ervaringskennis vanuit de doelgroep zelf: de "kennisdriehoek".

INEA is ontstaan uit een aanbeveling van het rapport van de commissie-Joustra, om interlandelijk geadopteerden verdergaand te ondersteunen bij hulpvragen over hun adoptie en afstamming. Ook de tijdelijke opschorting van interlandelijke adoptie is voortgekomen uit een aanbeveling uit dit rapport. Het besluit om door te gaan met interlandelijke adoptie uit een beperkt aantal landen is genomen door de minister. INEA heeft niet deelgenomen aan de besluitvorming hierover en neemt geen standpunt in over dit onderwerp.

Ondersteuning en deskundigheid

Vragen:

- 1. In hoeverre is er steun voor een geadopteerde die onveilig of niet biologisch is gehecht en dus sprake van een trauma? Wordt er ook gekeken naar alternatieve therapieën? Zoals Creatieve Therapie?**
- 2. In hoeverre is het bij het EC bekend dat er verschillen zijn tussen een witte en zwarte geadopteerden maar ook voor geadopteerden binnen een witte familie? (plus subvragen)**
- 3. In hoeverre is het onderwerp van misbruikte kinderen c.q. geadopteerden bekend bij het EC?**

Antwoorden:

Voorop staat dat iedere geadopteerde (en ook hun ouders of familie) met hulpvragen bij INEA terecht kan. De loketmedewerkers van INEA bieden een luisterend oor, tonen begrip voor u en uw verhaal en geven informatie en ondersteuning om mee te denken. De geadopteerde kan rekenen op een begripvolle houding, die tegelijkertijd deskundig en professioneel is. Deze neutrale houding van INEA komt tot uiting in de visie, houding van medewerkers en communicatie(middelen). Daarnaast houdt INEA zich bezig met kennis vergaren en verspreiden die zich primair richt op de doelgroepen rond interlandelijke adoptie. Het doel van INEA is om aan te sluiten bij de vragen of behoeften van de geadopteerde(n). Mocht kennis over een specifiek onderwerp niet in huis zijn, maar hier wel behoefte naar bestaan vanuit de doelgroep, dan zal de bouwsteen 'kennisbasis' hier onderzoek naar doen en de informatie toegankelijk maken.

Achtergrondinformatie

De onderwerpen discriminatie/racisme en kindermisbruik bij afstand en adoptie zijn bij INEA bekend. Mocht een geadopteerde hier vragen over hebben, ondersteuning bij nodig hebben of gewoon zijn of haar verhaal kwijt willen, kan dat bij INEA. Het expertisecentrum biedt een dagelijks telefonisch spreekuur, dat bemenst wordt door medewerkers en casemanagers met een opleiding op het gebied van social work die zijn bijgeschoold op adoptie-specifieke thema's en problematiek. De medewerkers bieden een luisterend oor, eerste opvang en ondersteuning, geven tips en maken de hulpvrager wegwijs in het aanbod van psychosociale hulp. In de toekomst is het mogelijk dat dit onderwerp nader onderzocht zal worden door de bouwsteen voor de kennisbasis. Deze bouwsteen blijft onderzoeken waar de doelgroep behoefte aan heeft. Wanneer blijkt dat hier voldoende aandacht en interesse voor is, dan kan vanuit een gesignaleerde behoefte mogelijk een voorlichtingsavond of kennissessie over dit onderwerp worden georganiseerd. Mocht kennis over een specifiek onderwerp niet of nog niet voldoende bij INEA in huis zijn, maar hier wel behoefte naar bestaat vanuit de doelgroep, dan zal de bouwsteen 'kennisbasis' hier onderzoek naar doen en de informatie toegankelijk maken.

De kennisagenda van INEA richt zich primair op de doepgroepen rond interlandelijke adoptie. Er wordt uitgebreid gekeken naar de verschillen tussen deze doelgroepen (zoals witte en zwarte geadopteerden). Bij het beantwoorden van de vragen die centraal staan in de kennisbasis wordt rekening gehouden met de verschillende doelgroepen en de verschillen tussen de geadopteerden. Relevante kennis uit wetenschappelijk onderzoek zal worden benut.

De vraag die gesteld wordt over vroegkinderlijk trauma bevat meerdere onderwerpen zoals 'onveiligheid, biologische gehechtheid en trauma'. Iedere geadopteerde geeft een eigen betekenis, gevoel en waarde aan deze zeer moeilijke, impactvolle thema's. Geadopteerden hebben te maken met traumatische ervaringen, ook al zijn ze soms diep weggestopt en zijn er vaak geen bewuste herinneringen. Iedere geadopteerde heeft een eigen manier ontwikkeld om met dit trauma om te gaan. Omgevingsfactoren, zowel positief als negatief, zijn van invloed op het trauma en de emoties en gedragingen die hierbij horen. Een onveilige hechting heeft ook te maken met de ouder-kind relatie. Wanneer de ouder-kind relaties enigszins stabiel is, kan de geadopteerde toch in staat zijn om hechte(re) relaties op te bouwen. Vervolgens is de kwaliteit van deze relaties van invloed op de ontwikkeling en trauma proces. Dit staat los van primaire trauma's die men op kan lopen in het leven, denk hierbij aan ptss nav een ongeval. Ook dan spreken we over een trauma.

De loketmedewerkers beschikken over een sociale kaart (die nog in ontwikkeling is). Kort gezegd is dat een kaart met daarop een overzicht van waar je in Nederland voor welke hulp terecht kunt. In de uitwerking van de bouwsteen 'Psychosociale Ondersteuning' betekent dit dat er een overzicht beschikbaar komt waarop verschillende soorten organisaties vermeld staan met hun specifieke expertise en hulpverleningsaanbod, waaronder ook alternatieve therapieën. Vanuit INEA kunnen we mensen op weg helpen door gebruik te maken van de sociale kaart. Omdat het totale aanbod steeds in beweging is, doordat er aanbieder bij komen en anderen weer stoppen, is de sociale kaart altijd in ontwikkeling. Iedere gemeente heeft vaak een wijk- of sociaal team en een overzicht van plaatselijke zorgaanbieders die ook vormen van alternatieve (creatieve) therapie aanbieden. Raadpleeg hierbij ook de zorgverzekeraar, omdat u soms een gedeelte vergoed kan krijgen.

Zoektochten

Vragen:

1. **Is er een kostenplaatje bekend voor rootsreizen?**
2. **Kan er rekening gehouden worden met het feit dat er een rootsreis kan plaatsvinden terwijl een geadopteerde studeert of werkt?**
3. **Wat gaat het EC doen als er sprake is van valse papieren en dus geen namen bekend zijn van de biologische familie, alsnog een zoektocht naar de biologische ouders kan plaatsvinden?**
4. **Naast het feit dat de rootsreis o.a. de zoektocht naar de biologische ouders bevat is het ook belangrijk om te weten dat als een geadopteerde vragen heeft over zijn gezondheid of met gezondheidsklachten kampt (lichamelijk en/of psychisch) de mogelijkheid krijgt dit te onderzoeken en dus hierover vragen kan stellen/medische documenten kan opvragen bij het land van herkomst? In hoeverre is dit momenteel mogelijk?**

Antwoorden:

1. Er is geen kostenplaatje bekend voor zoektochten, omdat dit per land en per zoektocht zal verschillen. Op de website zal hier binnenkort meer informatie over te vinden zijn.
2. Of er rekening gehouden kan worden met het feit dat er een rootsreis plaatsvindt wanneer een geadopteerde werkt of studeert, is iets dat besproken wordt met de werkgever of het opleidingsinstituut. In uw cao, arbeidsovereenkomst of bedrijfsreglement staat wanneer u recht heeft op bijzonder (buitengewoon) verlof. Bijvoorbeeld voor het maken van een rootsreis. Bijzonder verlof is niet wettelijk geregeld. De werkgever of het opleidingsinstituut kan u hierover informeren.
3. INEA informeert de geadopteerden over de verschillende belangenorganisaties en partners die gespecialiseerd zijn in het faciliteren van zoektochten naar biologische ouders. Als er sprake is van valse papieren en er geen namen bekend zijn van de biologische familie, kunnen deze instanties onderzoeken of er andere manieren zijn om biologische ouders te vinden, bijvoorbeeld doormiddel van DNA-onderzoek of het gebruiken van (lokale) media. INEA werkt nauw samen met deze belangenorganisaties en andere partners om zo de best mogelijke ondersteuning te bieden bij zoektochten naar biologische ouders.
4. Medische documenten kunnen onderdeel zijn van het adoptiedossier. In algemene zin geldt dat medische informatie zeer privacy-gevoelig is waardoor er vaak sprake is van beperkte en/of gereguleerde inzage. Net zoals in Nederland zal er in landen van herkomst veel wet- en regelgeving zijn die de inzage in medische dossiers formeel maakt en aan banden legt. Voor zover deze informatie voorhanden is, bij belangenorganisaties en samenwerkingspartners,

zal INEA deze informatie delen. INEA wil de vindplaatsen van dossiers in zowel Nederland als het buitenland in kaart brengen om geadopteerden hierbij te helpen. Daarnaast biedt INEA begeleiding bij het verkrijgen van (snellere) toegang dan wel bij het inzien en interpreteren van informatie in de dossiers, vanuit historisch, landen-specifiek, cultureel, maatschappelijk en/of psychosociaal perspectief. Begeleide inzage wordt bij een aantal dossierhouders al standaard aangeboden. Het expertisecentrum biedt deze begeleiding aan geadopteerden vanuit een neutrale en onafhankelijke positie en geleidt door naar relevante archiefhouders. In de huidige startfase van INEA ligt onze primaire focus op het creëren van overzicht van vindplaatsen van adoptiedossiers in Nederland en het versterken van de onderlinge samenwerking en afstemming tussen de dossierhoudende organisaties in Nederland. Er is bij deze dossierhoudende organisaties veel kennis aanwezig over vindplaatsen van dossiers in de landen van herkomst. Deze kennis willen we ontsluiten vanuit samenwerking met ons netwerk als wel door te bouwen aan een database van vindplaatsen in het buitenland.

Beeldvorming en erkenning

Vragen:

- 1. Het onderwerp adoptie is op de plekken nog steeds onderbelicht waardoor geadopteerden vaak 'anders' behandeld worden? Hoe kan het EC hierin ondersteunen?**
- 2. In hoeverre wordt een geadopteerde erkent binnen de maatschappij zoals op hogescholen, universiteiten en bij werkgevers? Zodat er rekening gehouden kan worden met de gevoeligheid van de geadopteerde?**

Antwoorden:

INEA hoort en begrijpt de roep om meer bewustzijn over de achtergrond en impact van adoptie en de positie van de geadopteerde te creëren. Zowel in de brede maatschappij als op scholen en in de zorg. Een belangrijke doelstelling van INEA is het vergroten van awareness en bewustzijn over afstand en adoptie, om zo de positie van geadopteerden in de maatschappij te verstevigen. INEA zal zich hiervoor inzetten door middel van onder andere het organiseren van evenementen, het geven van trainingen, het inzetten van campagnes en het delen van informatie op de website en andere kanalen.

Achtergrondinformatie

Vanuit de doelgroep en het gehele veld klinkt de roep om meer bewustzijn te creëren over de achtergrond en impact van afstand en adoptie en de positie van de geadopteerde in de maatschappij. INEA begrijpt dat je als geadopteerde te maken kan krijgen met een andere behandeling, discriminatie of racisme. Dat dit vaak gebeurt weten wij onder andere uit ervaringsverhalen en elke keer is er één te veel. Het voorkomen van deze situaties heeft onze aandacht en prioriteit. Daarom is het erg belangrijk dat er meer kennis en bewustzijn ontstaat over adoptie-specifieke problematiek. Immers als er onvoldoende adoptie-specifieke kennis is kan de mogelijke connectie met adoptie worden onderschat of zelfs over het hoofd gezien, waardoor problemen kunnen verergeren. Naast afstand, adoptie en verwantschap speelt kennis over vroegkinderlijk trauma ook een rol. Hier ligt mogelijk een sleutel tot goede behandeling. Kennis over dit thema wordt verzameld en verder ontwikkeld, met als doel dit zo breed mogelijk te delen. INEA wil ook bijdragen aan het vergroten en vernieuwen van kennis over behandel mogelijkheden. Dit vraagt een actieve samenwerking met en inbreng vanuit het zorgveld, hulpverleners en ggz-zorgprofessionals. Door het organiseren van congressen, lezingen en themabijeenkomsten voor geadopteerden kan het expertisecentrum kennis bij elkaar brengen en delen met relevante doelgroepen zoals beroepsverenigingen en zorgaanbieders. Uit de verkenning met het veld is gebleken dat er al opleidingsaanbod is op het thema afstand en adoptie. De Hogeschool Arnhem-Nijmegen (HAN – minor professioneel begeleiden bij afstand en adoptie), de Rino Groep, Fiom en verschillende belangenorganisaties bieden al opleidingen en kennisoverdracht aan. In samenspraak met het opleidings- en onderwijsdomein wordt momenteel bekeken waar nog meer kansen liggen voor de (door)ontwikkeling van het bestaande aanbod. Hieraan kunnen ook belangenorganisaties en trainingsinstituten een bijdrage leveren.

Iedereen gaat anders om met de positie van een geadopteerde en de gevoeligheid hiervan. Soms kan het worden onderschat of zelfs genegeerd, soms wordt er te pas en te onpas gevraagd naar zeer persoonlijke en gevoelige aspecten van geadopteerd zijn, waar een geadopteerde niet altijd op zit te wachten. Voelt u zich als geadopteerde niet gerespecteerd op uw werk of op school of wordt er te weinig rekening gehouden met uw positie? Bespreek dit dan met uw werkgever of docent. Vaak is het ook mogelijk om dit te bespreken met een vertrouwenspersoon van uw werkgever of opleidingsinstituut. Niet iedereen is zich bewust van zijn of haar houding tegenover geadopteerden of bewust van de gevoeligheid die horen bij het onderwerp adoptie. In gesprek gaan kan helpend zijn. INEA kan u hierbij helpen. Heeft u hulp nodig bij het openen van een dergelijk gesprek, of vindt u het fijn om hier met iemand over te praten? De medewerkers van het loket van INEA denken graag met u mee.

Vragen ministerie

Vraag

In welke zin sluit de oprichting van het Expertisecentrum aan bij de landelijke onderzoeken in diverse landen die ingesteld zijn naar misstanden binnen interlandelijke adoptieprocedures? Heeft u als minister kennisgenomen van deze onderzoeken waaronder Chili, Noorwegen, Zweden, Denemarken, België en Zuid-Korea?

Antwoord

Het oprichten van een expertisecentrum is een aanbeveling naar aanleiding van de conclusies die volgen uit het onderzoek dat is verricht door de commissie Joustra. De commissie heeft primair onderzoek gedaan in de landen: Bangladesh, Brazilië, Colombia, Indonesië en Sri Lanka. De commissie heeft echter, gedurende het onderzoek, materiaal dat hen werd aangereikt uit andere landen ook betrokken en hieruit algemene conclusies t.a.v. misstanden in het verleden, die structureel en permanent bij procedures hebben plaatsgevonden. Het ministerie is op de hoogte van de onderzoeken die ook in andere (Europese)landen plaatsvinden.

Vraag

Waar ligt de eindverantwoordelijkheid bij de bemiddeling van buitenlandse adoptiekinderen?

Wanneer komt het gebruikelijke statistische overzicht (aantal, leeftijd, geslacht kinderen, land van herkomst, bemiddelaar o.a. over de jaren 2021 en 2022), zoals het ministerie die elk jaar tot en met 2020 uitbracht, beschikbaar?

Antwoord

Het is niet eenvoudig te beantwoorden waar de eindverantwoordelijkheid ligt bij de bemiddeling van interlandelijke adoptie. De verantwoordelijkheid voor de bemiddeling ligt primair bij de huidige vergunninghouders, maar ook in de landen van herkomst. Wel is het zo dat zonder de afgifte van een Statement of Approval (specifieke toestemming voor de opname van een kind ter adoptie) door de Centrale autoriteit, de adoptie niet kan en mag doorgaan.

De verantwoordelijkheid om de statistieken te publiceren wordt overgedragen aan Fiom. Hierover worden nog afspraken gemaakt. De statistieken over 2021 zijn gepubliceerd en staan op de volgende website [\(link\)](#).

Fiom publiceert de statistieken over het jaar 2022 in een rapport dat zij vóór de zomer zullen uitbrengen.

Vraag

Kan het ministerie een bijdrage leveren bij plannen om een internationaal symposium/conferentie te organiseren over de ontwikkeling van buitenlandse adoptie in enkele landen en de vereisten voor een goede organisatie en inhoud daarvan?

Antwoord

Vanuit het ministerie is er, naar aanleiding van het rapport van de commissie Joustra 36,4 miljoen beschikbaar gesteld voor een duurzaam centrum. Deze middelen worden over een periode van 10 jaar verdeeld. INEA heeft rekening gehouden in de begroting 2023/2024 met deze conferentie.

Vraag

Op welke wijze worden deze rechten en belangen van interlandelijk geadopteerden door u gewaarborgd zowel binnen als buiten de organisatie van het Expertisecentrum Interlandelijke Adoptie?

Antwoord

Het expertisecentrum is er voor alle geadopteerden. Om hen optimaal te ondersteunen is betrokkenheid van deze doelgroep bij het centrum zelf van belang. Dit is als één van de voorwaarden ook meegegeven aan Fiom, bij het plan van aanpak over de bestuurlijke inbedding van het expertisecentrum. Zo is er een adviescommissie, waarin geadopteerden en adoptieouders gevraagd en ongevraagd advies kunnen geven over zaken rondom het expertisecentrum. Het centrum gaat uit van een netwerkaanpak. Dat wil zeggen dat zowel bij de implementatie van het centrum als ook structureel bij de dienstverlening zelf sprake zal zijn van nauwe samenwerking met betrokken partijen en ervaringsdeskundigen, in het bijzonder met belangenorganisaties voor interlandelijke adoptie. Zij vertegenwoordigen de stem van geadopteerden. Daarnaast is er een subsidieregeling voor belangenorganisaties van interlandelijk geadopteerden per oktober 2022 in werking getreden. Hiermee kunnen belangenorganisaties enerzijds hun organisatie versterken en anderzijds projecten bekostigen waarmee interlandelijke geadopteerden geholpen worden.

Vraag

Van de week hoorde ik wederom een verhaal dat procedures binnen FIOM nog steeds niet veranderd zijn. De cursus die toekomstige adoptieouders krijgen is al jarenlang hetzelfde terwijl kennis inmiddels zo veel groter is geworden. Kunt u met een gerust hart misstanden uitsluiten?

Antwoord

Om het risico op misstanden door kwetsbaarheden in het huidige adoptiesysteem aan te pakken, is steviger toezicht nodig. De commissie Joustra heeft geconstateerd dat de overheid zich in het verleden afwezig, weggijkend, en niet-handelend heeft opgesteld. Voor deze houding in het verleden zijn welgemeende excuses gemaakt door het vorige kabinet. Ook het huidige kabinet trekt zich dit aan en meet zich – indachtig het advies van de commissie Joustra – een andere houding aan.

Om die reden wordt het adoptiesysteem aangepast en worden er striktere voorwaarden verbonden aan adopties. Eén van de wijzigingen is het inrichten van één bemiddelingsorganisatie met daarop meer gezag van de overheid.

De verplichte voorlichtingscursus beweegt met de tijd mee. Onderwerpen als identiteit, 'special needs', loyaliteit etc. blijven de aandacht krijgen. Ook wordt aandacht besteed aan de wijzigingen in het adoptiestelsel. Denk hierbij bijvoorbeeld aan één centrale bemiddelingsorganisatie en het beperkter aantal landen waaruit geadopteerd kan worden.

Vraag Zuid-Afrika

Als belang van het kind centraal staat waarom wordt Zuid-Afrika dan als herkomstland gekozen? Zoals vermeld door de minister: om niet-heteroparen van dienst te zijn, nu de VS niet meer wordt genoemd als herkomstland. Dit voorstel heeft met het belang van het kind niets te maken.

Antwoord

De landenanalyse en bijbehorende criteria gaan uit van het belang van het kind. De conclusie t.a.v. Zuid-Afrika is als volgt: de relevante verdragen zijn in werking getreden. Hoewel Zuid-Afrika investeert in programma's ter preventie van uithuisplaatsing/afstand en verbetering van pleegzorg, biedt het jeugdstelsel nog niet alle kinderen voldoende bescherming. Zuid-Afrika past het subsidiariteitsbeginsel op adequate wijze toe. Bij achtergelaten kinderen/vondelingen wordt actief gezocht naar de biologische familie. De procedures verlopen zorgvuldig waarbij er een toetsing plaatsvindt door een onafhankelijke rechter. De overheid heeft een centrale rol in het adoptieproces.

De CA IKA ziet redenen om de adoptierelatie voort te zetten met Zuid-Afrika.

Het belang van aspirant adoptief-ouders heeft in bovenstaande afweging geen rol gespeeld.

Vraag

Waarom is de interlandelijke adoptiestop opgeheven terwijl misstanden niet geheel kunnen worden uitgesloten?

Antwoord

Het kabinet kiest ervoor dat interlandelijke adoptie uitsluitend nog een mogelijkheid blijft voor kinderen voor wie nog geen passende opvang voorhanden is in landen van herkomst. Het kunnen opgroeien in een ander gezin biedt hun een kans die ze anders niet zouden hebben gehad. Om het risico op misstanden te verkleinen, wordt het systeem beter gereguleerd. Het uiteindelijke doel is dat landen van herkomst zelf in voldoende mate kunnen voorzien in passende opvang. Het is immers in het belang van het kind om veilig te kunnen opgroeien in de eigen cultuur en het eigen land, vlakbij de biologische familie. We moeten ons daarbij realiseren dat voor een aantal landen nog een lange weg te gaan is.

Afsluiting

We hopen dat dit document meer inzicht en duiding biedt in de keuzes die gemaakt zijn door zowel het ministerie van Justitie & Veiligheid als INEA. De vragen die in dit document beantwoord zijn, zijn vooraf aan het werkbezoek verzameld. Staat uw vraag er onverhoopt niet tussen en heeft u wel iets ingestuurd? Dan kunt u dit laten weten door ons te mailen en uw vraag opnieuw aan ons door te geven.

Wij begrijpen dat de antwoorden op de vragen niet alle onzekerheid en twijfels weg kunnen nemen, en dat de antwoorden mogelijk bepaalde gevoelens kunnen opwekken. U kunt teleurstelling, woede, pijn, of verdriet ervaren over bepaalde keuzes die zijn gemaakt of over uw eigen proces. Dit zijn geen fijne gevoelens. U staat er niet alleen voor. U kunt bij INEA terecht voor ondersteuning, extra informatie, uitleg of voor een luisterend oor. Hiervoor kunt u contact opnemen met het loket van INEA. Op het moment dat u wilt, op een manier die bij u past. Ook voor andere vragen, gerelateerd aan identiteit, nazorg, erkenning en adoptievraagstukken, kunt u bij ons terecht.

Contactgegevens

Mail: info@inea.nl

Telefoon: 085 483 23 23